

(Политика, 27.01.2009)

Спољна политика Србије је наша најслабије испрофилисана политика. Она је, неспорно, и најтежа, те стога не могу а да не исказем чуђење што је у последње време поверавана и неискусним и младим људима. Чак се и ранији искусни и старији политичари и државници, и поред добре дипломатске службе Србије, нису сигурно кретали у међународним водама. У какве је тек проблеме западао садашњи млађани попечитељ, коме је функција министра спољних послова први значајнији посао у животу, уз садашње хетерогене дипломатске кадрове сумњива квалитета, оптерећене идеолошки и страначки и са slabим или никаквим дипломатским искуством?

Ми морамо да дефинишемо нашу спољну политику и да се јасно одредимо и кажемо шта хоћемо. Нико још није сигуран којом територијом ће Србија располагати у будућности и какво ће државно уређење имати. Наглашавам да Срби нису извукли никакву поуку од губитка Косова и Метохије те да и данас срљају на исти начин у погледу лоше дефинисаног односа према Албанцима на југоистоку Србије и муслиманском становништву у Рашкој и статутарном положају Војводине. Ове чињенице битно одређују спољну политику Србије према бившим југословенским републикама, суседима који нису били у саставу Југославије, као и према осталом свету.

Тек после стабилизације Србије и њеног јаснијег места на просторима Балкана и Европе могла би да се води спољна политика која би била окренута према Републици Српској и Црној Гори у смеру интеграција сличним оним у ЕУ не успоравајући ни успостављање добрих односа са осталим републикама. То језгро уједињеног Српског савеза створило би предуслове за вођење српске политике, која би посебно бринула о српској националној мањини у бившим југословенским републикама, суседним државама и расејању. За постизање првог циља неопходно је десет година, за постизање другог најмање још толико.

За какву год се политику одредили према бившим југословенским републикама, увек

Најболније питање: србијанско-црногорски односи

Пише: Радош Љушић
среда, 28 јануар 2009 02:51

морамо имати на уму да смо живели у заједничкој држави (1918–1991). Не би требало никада сметнути с ума да је себичност врлина у спољној политици, а да је попустљивост одраз немоћи. Ми се просто утркујемо да другима чинимо уступке занемарујући своје државне и националне интересе и отуда уверење да би Србија требало да води политику реципроцитета у свему.

Најболније питање јесу србијанско-црногорски односи. Највећи ударац српској идеји и јединству Срба задао је одвајање Црне Горе од Србије. То је чињеница са којом се мора живети, те предлажем успостављање односа какви постоје између Немачке и Аустрије. Аустријска и црногорска државност битно су утицали на издвајање аустријске нације из немачког народа и црногорске нације из српског народа. Издвајање Црне Горе и настанак црногорске нације створили су још један проблем: какав став би требало да заузме Србија према србијанским Црногорцима, којих има више него црногорских Црногораца. Ако се определимо за аустријски пример, питање држављанства мора се решити на сличан начин.

Током наредних двадесетак година решаваће се проблеми сарадње, специјалних веза и јединства Србије, Црне Горе и Републике Српске. Овакав Српски савез, поузданији и чвршћи него што би могли сада и да претпоставимо, моћи ће да води чвршћу политику према бившим југословенским републикама, тј. државама. Верујем да ће тада бити осигурана права српске националне мањине у свим суседним државама, као и права етничке српске групе у осталим државама света, макар у оној мери у којој други та права имају данас у Србији.

Култура и државност два су битна опредељујућа фактора у свакој интеграцији народа. Идентитет српског народа је разорен, на исти начин као што је растурена Југославија, највећа српска творевина. Да ли ће Срби икада моћи да успоставе јединство нације као што оно сада постоји код Бугара? Тешко, али ако сваки председник САД позива Американце на јединство које није ничим посебно поремећено, зашто исто не би чинио и наш политички врх, у држави у којој никаквог јединства и нема. Да ли данас вреди, у време светске глобализације, поново потражити решење националног јединства и идентитета какав негују, рецимо, Бугари? Нови идентитет Срба могао би да се постигне превазилажењем језичке поделе и успостављањем јединства наречја и писма, уз пуну верску толеранцију. Срби би морали прво да се изборе за културно јединство, па тек национално и државно.

Зато је неопходно вратити Србији државно достојанство, пре свега поштовањем самих њених грађана. Данашњи Обама је црнац, следећи ће бити жут или бео, али став

Најболније питање: србијанско-црногорски односи

Пише: Радош Љушић
среда, 28 јануар 2009 02:51

Американаца према сопственој држави неће се мењати! Тек у таквим условима и Србија ће моћи да води самосталну, и у интересу својих грађана јасно опредељену спољну политику.

Историчар, професор универзитета